

Vladohlepne otroke treba je ustavljati in zahtevati, da storijo vse, kar se jim zapoveduje. Dokler so mladi, naj se jim to strogo nalaga. Kasneje se jim prijateljski svetuje ter se jim tudi razlogi navajajo. Ako prej postopamo z dečkom kot z možem, bode tudi prej postal mož. S strogimi kaznimi se malo doseže pri vzgoji, nasproti se more ž njimi mnogo hudega učiniti. Šibe in palice so pri vzgoji najnepriljubnejše. Trdoglavost in upor naj se pač s šibo kaznuje. Najpoglavitejše in najuspešnejše vzgojno sredstvo je pač vzbujenje častiljubja s pohvalo in ukorom. Hvala, kadar jo zaslužijo otroci, naj se rabi pred drugimi sredstvi. Nasprotno pa ne kaže, javno odkrivati njih pogrške, ker bi se s tem otopilo njih hrepenenje po časti. O Bogu naj se uči samo toliko, da je on vse ustvaril, da nas ljubi, da mu moramo biti za vse hvaležni ter ga spoštovati in ljubiti. Zjutraj in zvečer naj otroci molijo kako kratko molitev. Deset božjih zapovedi, vero in oče naš naj se tudi uče. O duhovih jim ni treba nič pripovedovati. Znanje gre ceniti samo toliko, kolikor se ž njim pomaga krepost in modrost. Kreposten in moder človek je več vreden od visoko učenega. Od mladosti je vzbujati veselje do znanja pri otrocih. Na njih pitanja naj se radovoljno in resnično odgovarja. Dobre volje se otrok trikrat več nauči, kakor s silo. Kadar zna dete že govoriti, čas je, da se počne učiti čitati, toda igraje. Z igračkami naj se pričénja pouk v čitanji, n. pr. s kockami, na katerih so razna pismena. Ezopove basni s slikami so pripravne za prvo čitanko. Prve predočbe v duši deteta postanejo s pomočjo stvarí ali prikladnih slik, pa ne s pomočjo besed. Vsa biblija ni za deco. Pisanja naj se učé otroci tako, da prevlečejo ru-deča pismena s črnilom. Risanje je treba spajati s pisanjem. Pred vsem treba, da se otroci naučé materinskega jezika, a od tujih jezikov naj se najprej učé francoščine kot jezika najbližnjega sosednega národa. Latinski jezik naj je le za one, ki ga bodo kasneje potrebovali. Gramatike kakšnega jezika naj se učé še-le takrat, kadar so se ga naučili že govoriti. Iz gramatike same se noben jezik ne nauči. Poezija je odvečna umetnost kakor tudi muzika. Plesa naj se otroci učé radi lepega držanja. Z mečem se vaditi, to krepčá, a zapeljuje v dvoboj. Z učenjem jezika gre združevati stvarne znanosti. Zemljepis se more začeti na globu in na kartah. Za tem sledí računstvo s posebnim ozirom na knjigovodstvo in na trgovske račune, potlej zemljepis natančneje, astronomija, geometrija, kronologija, povestnica in državoslovje. Locke je priporočal domačo vzgojo boljše od javne. „Šola, v kateri se zeló bije po zvonu, vpliva dosta na značaj gojenca. — Pri velikem broju učencev, ki so večkrat zbrani v šoli, ne more se dovolj ozirati na osebnosti, niti zadostno nadzorovati vsakega pojedinca.“ (Dalje prih.)

Knjiga Slovenska

XIX. veku.

Karel Melcer r. 27. jan. 1814 v Ljubljani, kjer je učil se modroslovja in bogoslovja, pravoznanstva v Gradcu, v c. k. knjižnici služboval od l. 1843 v Celovcu, od l. 1850 v Ljubljani, l. 1853 postal profesor gimnazijski, vmirovljen l. 1875, u. 8. marc. 1878. Za slovenščino se je vнемal po M. Čopu, dr. J. Zupanu in po Kr. Čbelici. Goreče je prebiral dr. Prešérna in v „Illyr. Bl.“ l. 1833 ponemčil iz Čb. III. sonet „Smert“, kjer se na pr. zadnji odstavek: „Mor'biti, de kdor zdaj vesel prepeva, — V mertvaškim pertu nam pred koncam dneva — Molče trobental bo „memento mori!“ — glasi v prestavi njegovi:

„Vielleicht dass der, der froh noch führt den Reigen,
Im Sarge eh' sich Tag und Sonne neigen,
Auch unsern Tod stillschweigend uns verkündet.“

Tako mu je tudi l. 1847 v „Illyr. Bl.“ št. 18 zložil spomenico: „An Prešern beim Erscheinen seiner Gedichte“. Kakor Carniolia, tako ima tudi Carinthia več njegovih spisov vezanih in nevezanih. — L. 1851 je imel vredništvo političnega lista „Ljubljanski Časnik“, v katerem je več sestavkov spisal Dragotin Melcer sam na pr.: Avstrija in nemške zadeve. Skerbite za ljudske šole. Kaj je avstrijska domoljubnost. Katoliška vera terdna podpora vsake države. Nemščina in slovenščina itd.; konec leta pa ga je pokopal ter povedal smrti njegove vzrok takole: „Slovo od bravecev. Z umerlim starim letom se je tudi kamen zavalil na grob „Ljubljanskega časnika“. Pešale in pešale so njegove, kakor moči sivega starčeka da je moral svojo osodo zgodaj doseči. To pa ni moglo drugači biti, ker mu je manjkalo studenca, iz kterega bi bil zajemal vir življenja, ker je pogreševal zraka, v katerem bi bil zamogel svoje slabe ude okrepčavati. Da se ni dvignul visoko, da bi ga bili čislali in hvalili, mu ni zameriti, ker je imel eno perutu zvezano drugo zlomljeno. Sam si je trudil sterma na sterma potu, nobeden mu ni prišel v pomoč, nobeden opešanemu pod pasho segel, toraj ni čudo, da je reva začel slabeti in pešati, da je poslednjič omagal. Svojim prijateljem, ki so ga v svojo hišo sprejemali in mu niso sovražni bili, se poslednjič še serčno zahvali in prosi, da bi spomin na njega v svojih persih ohranili. Naj počiva na strani svojih rajnih bratov, slovenskih časopisov. Z Bogom (Št. 104. 1851)!“ — Novo delovanje se mu je napačilo v srednjih šolah latinskih, kjer je nemški pisal na pr. v izveštju gimnazijskem, v spomenici Cesarjevi in dr. Vidmarjevi, v spomeniku Vodnikovem l. 1859 (V. Vodnik u. Dr. Fr. Prešern str. 181), v „Laibach. Ztg.“ itd. Slovénki se je oglasil v gimnazijskem poročilu l. 1865 str. 23—26: Matiju Čopu v spomin; l. 1866 str. 11—18: Kako naj bi se učila zgodovina v naših srednjih šolah; l. 1867 str. 7—16: Volitev Rudolfa I. in slavna bitva na moravskem polju l. 1278. — V rokopisu je izročil: Die ältesten bekannten Umschiffungen Afrikas; Nekaj o Herodotu, kar je natisnjeno v Slovincu l. 1877 št. 84—86; Odiseje IX. in X. pesem. — Kakor o časniku, tako je tudi o drugih svojih slovénkih spisovanjih moral slišati in čitati marsiktero pikro, bodi si gledé obsežka bodi si gledé oblike itd. — O vprašanji, „kakšna naj bo zgodovinska podlaga ali pravilo, po katerem moramo zgodovinske reči meriti in soditi, in kako je njeno načelo?“ — pravi (str. 13. 14) na pr.:

„Naši učenci naj se navadijo že v mladih letih soditi za prihodno življenje, to je dobro, tega se moram terdno in urno poprijeti, to je hudobno, tega se moram skerbno ogibati . . . Naša pamet je solncu enaka, ona nam kaj lepo in svitlo kaže, pa le to, kar je na zemlji. Ko pa noč na zemljo pade in solnca viditi ni, še le vidimo milijone in milijone zvezd in nezmerni božji svet . . . Nas bi pa moralo zares sram biti, če je paganski Herodot v Bogu najdel princip zgodovine človeškega rodu, mi Kristjani pa bi lovili piškava mnenja modrijanov, katere vetrovi in valovi časa prinašajo in odnašajo. Naj bo tedaj vera podlaga in previdnost božja načelo vsega zgodovinskega uka in učenja in gotovo bo dozorel zlahkni sad rodovitne vednosti našim mladenčcem za žive dni, ne pa kakor žalibog dostikrat vidimo gnjusni napuh ošabnih vedežev.“ — Sicer glej, kar sem o ranjkem pisal v Slovincu l. 1878 (VI. št. 29. 31).

Jernej Dolžan r. 16. avg. 1815 v Križih pri Trziču, v latinskih šolah bil tudi v Novomestu, svečenik 1841, služil na pr. v Kostanjevici, Čemšeniku, Leskovcu, Šent-Vidu pri Zatičini, župnik na Radovici u. 3. apr. 1880. Marljiv v slovenščini že v bogoslovju — je pisal časih p. v Slovincu l. 1849 št. 49—53: Pridobitev ilirskega

predstva Sept. Severa; v Danico l. 1850 str. 30—32: Sanje in resnica; str. 150. 151: Narodovnost (Po keršansko prevdarjena) itd. Podpisoval se je z znamko — lž —; a celo brez nje je prišla knjižica njegova na svetlo: Mati Božja dobrega sveta ali bratovska ljubezen. Povest iz časov turških bojev konec XVI. stoletja. Spisal duhoven ljubljanske škofije. Izdala družba sv. Mohora. Slovenskih večernic XVII. zvezek. V Celovcu 1868. 8. 119. Nat. J. Blaznik. Povést, znamenita po živi slovénki besedi, je vzeta iz zgodovine, domačih pripovedek in narodnega življenja. Na razgled o pisavi njegovi bodi nekoliko iz Danice l. 1850:

„Narodovnost je kaj pogosta beseda naših časov. Od nje se govori na deržavnih zborih in v priprostih gostivnicah, zanjo se poganjajo učeni v bukvah in časnikih, in so se bojevali narodi v kervavih bitvah; nekteri jo hvalijo in povzdigujejo kot pridobitev sedajnosti; drugi jo černijo in ji pripisujejo vse nesreče, ktere so nas pretečeni dve leti zadele, de tako od mnogiga vpitja in šundra več ne vemo, per čim de smo. Ni nam tedej zameriti, če se tudi mi oglasimo in vprašanje stavimo; Kaj je narodovnost, narodnost (nationalitas) . . . Vanjo spadajo: Vera, rod, jezik, zgodovina, šege in navade (nošnja, igre itd.), in iz tih vsih izvirajoče in od drugih narodov različno posebno mišljenje in ravnanje (omika) naroda . . . Poglavitni del narodovnosti je in ostane vera; drugi posamezni deli so le sredstva, ktere še le po veri in z vero svojo pravo ceno dobé. . . . Od druge strani je pa dognana resnica, de vera škodo terpi, če se jezik zatira, stare, pomenljive šege brez vikši potrebe odpravljajo, lepa stara noša opuša, narodova omika zaderžuje itd., ker se po takim ravnanji vera svojih pomočkov znebljuje in veliko težje korenine v narod poganja . . . Res je, de bi omika hitreje napredovala, ako bi le en sam jezik bil; pa tudi tega ne moremo tajiti, de bi se v tej in še hujši meri tudi pregrehe po svetu širile, duh časa bi bil nar hujši trinog človeštva (posebno zdaj, ko so po železnicah in daljnopisih vsi zadržki prostora in časa zginili), kteri bi ga v vednim nepokoji in trepetu deržal in ga iz zmote v zmoto, iz prekucije v prekucijo vodil in, ako bi se celi človeški rod kakor v predpotopnih časih, ko je še en sam jezik med ljudmi bil, v greh pogreznil, kdo bi ga razun Boga še mogel rešiti? itd. (str. 151)“.

Anton Pintar r. 10. jan. 1817 v Železnikih, mašnik 1841, kaplan pri sv. Lørencu na Temenici, v Srednji Vasi Bohinjski, Kranjski Gori, Moravčah, na Brdu, fajmošter od l. 1855 na Turjaku, od l. 1861 v Zalilogu, u. 20. jun. 1881. Vedno zvest Slovenec in marljiv pisatelj je zgodaj pričel delovati na slovstvenem polju slovenskem p.:

1) Dve povésti iz pisem Krištofa Šmida. A. Golobčik. B. Kanarčik. Poslovenil **A. P.**, bogoslovec v Ljubljani 1840. 8. 64. Nat. Blaznik. — II. natis 1853. 8. 64.

2) Kratek podúk sviloprejke ali židne gosenice in murve prav in z velikim pridam rediti. Iz nemškiga prestavil **A. P.** desetošolec. Na svetlobo dala kmetijska družba v Ljubljani 1841. 8. 44.

3) Sveti Anton, pušavnik in opat v Egiptu, očak menihov in pušavnikov na Jutrovem. Prigodba s kratkimi premisliki. Poslovenil **A. P.** fajmošter v Zalim logu. V Ljubljani 1862. 8. 118.

4) Slomšekovo vodilo ali sedem šol keršanskega nauka za otroke pa tudi za odrasene. Iz Drobtinc l. 1848 pomnoženo na svitlo dal in založil Anton Pintar, fajmošter v Zalem Logu. V Ljubljani 1876. 8. 94. Nat. Milic, prodaja Gerber.

5) Obletnica posvečenja nove cerkve Marijne v Suši v Zaliloški duhovniji 13. vin. 1878. Spisal **A. P.** Zaliloški. V Ljubljani 1878. 8. 12. Blaznik.

Razun tega je jako pridno pisaril a) v Novice na pr. l. 1847: Veselo pismice vsim prijatlam šol; l. 1848: Šolski dopis iz Bohinja itd. — b) Drobtince l. 1854: Nagovor o slovesnem darovanju za popravo in olepšanje cerkve. — c) Slovenski Pri-

jatelj kaže več pridig z znamko A. P. od l. 1857 itd. — d) Sveto Pismo . . Allioni . . Wolf l. 1856—1857: Bukve Tobijeve; l. I. II. do Timoteja, l. do Tita, do Hebrejev. Vid. Predgovor XIV: Anton Pintar, fajmošter v Trijaku. — e) Učit. Tovarš l. 1864: Iz Slomšekovega navoda za šolo l. 1853 itd. — Skoro neprenehoma pa je dopisoval v f) Zgod. Danico, čvrstih sestavkov, ki bi sami bili lične in koristne knjižice na pr.:

Zg. Danica l. 1849: Previdnost božja naša pomoč in tolažba str. 171—251; Božja vladba v zgodovini celiga sveta str. 251—373 in l. 1850: str. 22—199; Vsakdanji opomin, čistost po stanu prav ceniti, ljubiti in ohraniti str. 327. Na vsak dan mesca. Poleg nemškiga. Na pr.: 1. Vpriečnost Božja. Povsod vsevidno je oko, — Naj mesto še tak skrito bo. 2. Ljubezen Božja. Ljubezen zemeljska slepi, — Le Božja prav razveseli. 3. Prejema sv. zakramentov. Pokora in nebeška jed — Odverne duši greha sled. 9. Ogiba slabe tovaršije. Hudobne družbe vari se, — Ob srečo vso perpravi te. 15. Molitev. Molitev, ki v nebo puhti, — Nečisti oginj pogasi. 16. Cenilo čistosti. Lepo se demant lesketá — Še lepši kinč nedolžnost dá. 30. Sreča čistosti. Po sreči pravi hrepeniš — Le v čistosti jo dobiš. 31. Sklep za ohranitev čistosti. Gospod! daj svojo mi pomoč; — Nečista sladnost, lahko noč! — Šolarska obhaja na sv. Alojzja dan. Šolska poskušnja na Bistrici v Bohinji. — L. 1850: Opomin zastran šolske molitve. Potreben pomoček zoper eno poglavitno opovero v nekterih ljudskih šolah. Potrebno priporočilo — Zg. Danice — vsim Slovencam. — L. 1851: Otrok nikar na ženitnine. Zmed pisem sv. Bernarda. Nedeljskim učencam in učenkam. Pesmi (I—V) p.:

Bohinjski mladenec.

Kje iskal bi boljga kraja,
Kot v Bohinju najdem ga?
Čista sapa me obdaja,
Zemlja pa mi kruha dá.
Res, de zmiram je terpeti,
Zimski kakor letni čas;
Pridno, modro tu živeti
K sreči naši vodi nas itd.

Bohinjska deklica.

Sim Bohinjska deklica,
Minca mi je ime;
Sim nevesta Jezusa,
Njemu dam sercé.
Njemu le živet' želim,
De se večno osrečim;
Kar prijetno njemu je,
Zveseljuje me itd.

L. 1852: Ena beseda do učencikov pred sto leti razglašena. Družba sv. detinstva Jezusoviga. — L. 1853: Družba treznosti v Krajski Gori. Poslednja sodba I—VIII. — L. 1855: Premišljevanje pobožne duše o koncu leta. — L. 1856: Sveti Anton pušavnik (Pesem). — L. 1859: Življenje vjetiga pušavnika Malka, ki ga je popisal sv. Jeronim. L. 1860: Veseli dan v Laščah. — L. 1870: Janez Brencce, nekdanji Unški fajmošter. — L. 1872: Šolarska (Pesem) za nedeljske učence in učenke. Keršanska deklica (Pesem). Iskrice, pomožne k lepi odgeji in poboljšanju mladenčev in mož na priobčeno prošnjo Zg. Dan. v l. 39. pret. l. Slovo r. J. Brenceta. Govorček. — L. 1873: Marija v Suši v fari Zaliloški na Gorenškem. — L. 1874: Iz Zalega Loga. K spisu zoper pijančevanje (o družbi treznosti). — L. 1875: O potrebnem vodilu za podučevanje otrok v keršanskem nauku. Čertice iz življenja J. Valjavca. — L. 1876: Rokodelska (Pesem). Pobožna mati in gospodinja. O bratovšini naše ljube Gospe presv. Serca. Pesem o blagosl. in vkladnji temelj. kamna za novo romarsko cerkev Marije D. v Suši. Duhovne vaje v Zalem logu. — L. 1877: Mesec sv. Jožefa ali prav močna duhovna vojska. — L. 1878: Smert sv. Jožefa (Pesem). Obletnica posvečenja . . Pobožnost duhovnega potovanja k Materi Božji v Loreti. — L. 1880: Kranjska Loreta. — L. 1882: Iz zapuščine: Sv. Anton Pušavnik (Pesem). Sv. Frančišk Ksaverijan (Pesem). Sedem žalost Marije (Pes.). — Nabiral je ranjki za „Slovar Slov.“ in nekaj zapuščine je prejelo vredništvo „Zg. Danice“. Pristrčno pa je opisal ga Rodoljub Podratitovski v Zg. Danici l. 1881 str. 269—

301: Č. g. Anton Pintar, bivši fajmošter Zaliloški (Nekoliko čertic iz njegovega življenja).

Frančišek Kosmač r. 27. okt. 1817 na Koroški Beli, od l. 1844 do 1860 kaplan v stolnici Ljubljanski, potem v redu Jezusovem, u. 9. marc. 1866 v Gradcu. Nekoliko pisal o družbi dekliški ter dal na svetlo: Angel varh za žensko mladost ali nauki, silno potrebni sleherni, ktera hoče pravo dušno lepoto in vrednost ohraniti ali si jo zopet pridobiti. Posebno v prid dekliški družbi spisal **F. K.**, duhoven pastir. V Ljubljani 1859. 12. 234. Nat. Milic. — Drugi nat. 1865. 12. 274. zal. Gerber. — Sicer prim. Danic., Drobince 1859—60 in Duh. Pastir. — Na primer bodi: „Milujem te v tvojem sedanjem stanu, in ti iz serca želim zdravje in zadovoljnost. — Zadovoljnosti pa moraš tudi sam v sebi iskati. Ali ne praviš svojim spovedencem, da se serce na nič natvezti ne smé, in da mora le s tem pokojno biti in zadovoljno, ako se izide volja Gospodova? Ni li vsaka nezadovoljnost v svojem stanu nezadovoljnost z voljo Gospodovo? V volji Božji mora človek svoje zadovoljnosti iskati; in ali se nad teboj ne spolnuje volja Božja? — Imaš mar gorečnost le za nekatere duše, in za druge ne? Boš mar delal izjemo, ko Kristus nobene ni delal? Ali ni On za vse umerl, mu niso li vse ljube? Ako bi izjeme delal, bi imel vnemo zavolj ljudi, ne zavolj Boga; ali bi bilo to prav? — Dolgo si pil kelih sladkosti (to je bilo v Bohinju); bi se li ne hotel ozreti tudi na kelih britkosti? se ga boš li branil, ako ti ga Gospod ponuja? — Gospod ti pravi: Glej, tudi te duše so moje; ako me ljubiš, ljubi tudi nje in skerbi za nje. Se boš mar hotel braniti ali zbirati si, kaj naj ti zroči? — Dostani skušnjo; delaj, kjer Gospod hoče! Njegova roka ni prikrajšana; On ti povsod lahko pripravi tolažbo in veselje“ (Iz pisma l. 1849 gl. Danic. 1870 str. 279).

Janez Brence r. 4. maj. 1818 na Dovjem, učil se v Celovcu in v Ljubljani, maš. 1842, kaplan v Studenem, na Bistrici Bohinjski, v Planini, Komendi, Podkraju, od l. 1860 fajmošter na Uncu, u. 28. apr. 1870. Bil je vrl domorodec, marljiv za šolo vsakdanjo in nedeljsko, za sadjerejo itd. Dopisoval nekoliko v Danico na pr. l. 1849: Šola v Srednji vasi v Bohinji; Šolska poskušnja na Bistrici, Cerkvem ogovor o začetku šole; Mladenčem v izgled (Pesem); l. 1851: Nekaj od šole itd. — L. 1872 je priobčil A. Pintar v Danici: Slovo ranjega g. J. Brenceta, tadanjega kaplana na Bistrici v Bohinju l. 1849 in Govorček za male o slovesnosti šolskega sklepa. Iskrice, pomožne k lepi odgoji itd.; pristrčno pa ga je opisal v Danici l. 1870: Janez Brence, nekdanji Unški fajmošter (str. 271—344). Iz govora v slovo bodi na pr.: Zdaj vas pa izročim Bogú in besedi milosti njegove (Dj. ap. 20, 32). — Precej dolgo že sem pogosto in prav iz serca marsikaj Bogu priporočal in prosil, da bi po svoji neskončni modrosti kako pre naredil. Nisem prosil, da bi mi Bog terpljenje odvezel, ampak da bi takó naredil, kakor je meni in vam v izveličanje. — In Bog je tako naredil, da vam dans zadnjikrat pridigujem. — Nekterim zmed vas bo prav in ljubo, da ne bom več tukaj pridigoval, da grem od vas, — nekterim bo pa težko. Ravno tako je tudi meni; so vzroki, zavolj katerih grem rad od vas; so pa tudi vzroki, zavolj katerih ne grem rad od vas. — Ker je za vas, ljubi moji poslušavci! dobro in potrebno vediti, zakaj grem rad, in zakaj ne rad od vas, želim vam dans to odkritoserčno povedati. — Če bom bolj dolgo in ojstreje kot po navadi govoril, se potolažite s tem, da je zadnjikrat. Preden pa začnem, prosim, še enkrat pokleknite, in na tihem Boga za potrebno razsvitljenje prosite itd. (Danic. 1872 str. 228).

Janez Stritar r. 1. avg. 1818 v Lašičah, maš. 1844, mnogo let kaplan pri sv. Jakobu v Ljubljani, naposled beneficijat v Šent-Vidu poleg Zatičine, u. 21. maj. 1882. Iskren Slovenec že v latinskih in bogoslovnih šolah — je spisal: Živi Roženkranc. Molitevne in mašne bukvice s križovim potam za vse pobožne kristjane in prijatle Je-

zusa in Marije, posebno za brate in sestre živiga roženkranca. Sp. Janez Stritar, duhoven Ljubljanske škofije. S podobami. V Ljubljani 1852. 8. 212. Blaznik. — Nat. II. pomnož. 1862. 8. 432. — V družbi s tremi drugimi je na svitlo dajal „Cerkveni Govornik“ l. 1856. 8. 524. Teč. I. Blaznik. — V Danico je poročal o sv. Feliksu mučencu, v farni cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani, p. Življenje, Slovesno prenesenje, Odpustki itd. l. 1858 in 1859; posebej: Podzemeljske pokopališa, rake ali katakombe v Rimu str. 10 — 62; na primer bodi:

„Že dolgo se ni toliko storilo v prid katakombam, kakor od kar so sedanji sv. Oče Pij IX. za papeža izvoljeni. Vstanovili so družbo cerkvenih starin. Njeni udje so pod vodstvom papeževim, sleherni ud priseže, de ne bo nobene v katakombah pri kopanji najdene reči kam odnesel ali zase prikril, ker vse se mora skazati. Ta družba vedno na več novih rak zadeva . . . Izkopane starine se hranujejo v muzeji vatikanskiga poslopja. Vse te reči zadosti glasno pričajo živo vero, upanje in ljubezen prvih kristjanov. Obiskovanje podzemeljskih rak je že pa tudi marsikteriga nekatoličana k naši pravi veri spreobrnilo. Potem takim se lahko umé, zakaj je neki prav učen lutransk duhoven na Angleškem svojimu prijatlu, kateri se je v Rim napravljaj, rekel: Ti, ako nočeš katoličan biti, nikar ne hodi v katakombe! . . . Iz vsega do zdaj povedaniga se kaže mesto Rim našim očém kakor kraljica, obdana od velike trume serčnih mučencov, kateri jo varujejo in peklenskim močém kljubujejo; — kakor mati, ki se po pravici smé ponašati s svojo družino, in ljubeznjivo nad zibelko svojih v Gospodu spijočih otrok čuje; kakor vedno zvesta nevesta Božjiga Sina med otroci, ktere je preskerbela svojimu nebeškimu Ženinu, in kterih v Jagnjetovi kervi oprane oblačila ji v krono služijo; in zadnjič kot varhinja resnice, ktera v poterjenje in spričevanje sleherniga svojiga izreka kervav podpis več milijonov spričevavcov iz vseh štirih strani svetá zamore skazati (Danic. 1859 str. 62).“

Književstvo.

— „Šolske Drobtnice“ v petindvajsetletni spomin smrti A. M. Slomškega. Učiteljem, odgojiteljem in prijateljem šole spisal Franc S. Jamšek, nadučitelj in bivši c. kr. okrajni šolski nadzornik v Reichenburgu. V Ljubljani. Natisnil in založil J. R. Milic. 1887. S Slomškovo podobo. Učiteljstvo in šolstvo slovensko in sploh národ slovenski bode to prelepo knjigo veselo vzprejel in ji voščil: „Dobro došla!“ „Šolske Drobtnice“ obsegajo pa to-le zanimivo vsebino: Anton Martin Slomšek: Predgovor. I. Slomšek od svoje zibelki do svojega groba. II. Slomšek o domači odgoji otrok. III. Slomšek o šoli. IV. Slomšek o učiteljih. V. Slomšek kot praktični šolnik. VI. Slomšek o domoljubji in rodoljubji. VII. Slomšek o materinem jeziku. VIII. Slomšek o petji. Na konci. Učitelj začetnik. Za koliko podpira šolska ustrahovalnost ali disciplina poučevanje neposredno? Avancement ljudskih učiteljev. Pospešujmo branje dobrih bukev mej Slovenci. Učitelji slovenski, zjedinito se tesneje. Iz šole za šolo: A. Naloga v izobražbo prostih stavkov. B. Slovenski pravopis (polno prav dobro odbranega šolskega blagá). — V uvodu piše g. pisatelj: „Dne 24. septembra t. l. preteklo bo 25 let, kar je umrl preslavni knez in škof Anton Martin Slomšek. Da se bo njegov spomin po celej Sloveniji vredno obhajal, umevno je pri toli prebujenem in hvaležnem národu, kakor so Slovenci, samo ob sebi; da se bo pa tudi od strani slovenskega učiteljstva vse storilo, prvaka slovenskih pedagogov dostojno proslavljati, tega sem naprej prepričan. — V ta namen izdane so tudi te „Šolske Drobtnice“, in sicer učiteljem in odgojiteljem, oziroma učiteljicam in odgojiteljicam, pa tudi vsem prijateljem in prijateljicam šole.

Ko skromno knjižico odpreš, zazrè Ti, dragi čitatelj, mila čitateljica, v oči prijazno-resna podoba imenovanega knezo-vladike, katerej sledi životopis njegov, nadalje pa kratek opis njegovega delovanja kot pedagog, domo- in rodoljub slovenski. Temu sledi nekaj strokovnjaških, več ali manj času primernih sestavkov, konečno pa A) 43 nalog v izobražbo prostih stavkov, B) nad 60 pravopisnih vaj z dotičnimi vodili, pravili in nalogami.